

Tisková zpráva

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – prosinec 2018

- Nejvyšší podíl důvěry šetření ukázalo u M. Zemana (50 %), za nímž skončili A. Kiska (44 %), V. Orbán (34 %), T. Mayová (32 %) a E. Macron (31 %), nejvyšší podíly nedůvěry se objevily v případě A. Merkelové (70 %), D. Trumpa (68 %), V. Putina (67 %), Kim Čong-una (66 %) a P. Porošenka (54 %).
- Oproti dubnu roku 2018 výrazně vzrostla důvěra v případě P. Pellegriniho, A. Kisky, V. Orbána a A. Dudy, nedůvěra významně vzrostla u P. Porošenka.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V prosincovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	nezná	neví	rozdíl +/-
Miloš Zeman	50	43	2	5	+7
Andrej Kiska	44	25	15	16	+19
Viktor Orbán	34	24	27	15	+10
Theresa Mayová	32	35	18	15	-3
Emmanuel Macron	31	43	14	12	-12
Peter Pellegrini	23	18	42	17	+5
Angela Merkelová	21	70	4	5	-49
Andrzej Duda	20	20	41	19	0
Donald Trump	20	68	3	9	-48
Sebastian Kurz	19	16	50	15	+3
Vladimir Putin	19	67	3	11	-48
Benjamin Netanjahu	18	25	37	20	-7
Jean-Claude Juncker	15	32	39	14	-17
Alexander Van der Bellen	9	15	65	11	-6
Petro Porošenko	8	54	24	14	-46
Frank-Walter Steinmeier	7	13	66	14	-6
Jens Stoltenberg	7	17	64	12	-10
Antonio Guterres	6	14	67	13	-8
Si Tin-pching	6	30	52	12	-24
Bašár al-Assad	5	41	42	12	-36
Recep Tayyip Erdogan	5	43	42	10	-38
Kim Čong-un	3	66	20	11	-63
Sajjid Alí Chameneí	2	24	62	12	-22

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle podílu důvěřujících.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 1. – 13. 12. 2018, 1078 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

Do výzkumu byly zahrnuty jak významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé středoevropského regionu, mezi nimiž pro srovnání je i český prezident (viz tabulku 1). Nejvyšší podíl důvěry mezi zkoumanými politiky získal český prezident Miloš Zeman, jemuž „spíše důvěřovalo“ 50 % dotázaných a 43 % mu „spíše nedůvěřovalo“. Podíly důvěry u všech zahraničních politiků byly vesměs podstatně nižší než jedna polovina, relativně nejlépe na tom byl s více než dvěma pětinami (44 %) důvěřujících při výrazně nižším, čtvrtinovém podílu nedůvěřujících (25 %) slovenský prezident Andrej Kiska.

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – časové srovnání (v %)

	IX/08	XI/09	XI/10	IV/11	XI/11	XI/12	IV/14	XII/15	XII/16	IV/18	XII/18
M. Zeman	*	*	*	*	*	*	46/47	56/37	52/42	47/47	50/43
A. Kiska	*	*	*	*	*	*	26/18	34/19	32/20	33/30	44/25
V. Orbán	*	*	6/14	*	6/20	6/17	8/20	27/19	27/18	25/26	34/24
T. Mayová	*	*	*	*	*	*	*	*	13/14	25/31	32/35
E. Macron	*	*	*	*	*	*	*	*	*	26/35	31/43
P. Pellegrini	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/19	23/18
A. Merkelová²	45/20	41/28	46/22	48/26	47/29	41/36	55/24	19/68	16/74	18/70	21/70
A. Duda	*	*	*	*	*	*	*	15/15	8/16	11/20	20/20
D. Trump	*	*	*	*	*	*	*	*	30/43	18/67	20/68
S. Kurz	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/11	19/16
V. Putin³	20/62	20/63	20/61	22/62	15/68	14/68	11/81	24/64	23/64	19/66	19/67
B. Netanjahu	*	10/19	10/20	*	12/23	11/21	23/15	16/27	17/19	13/26	18/25
J.- C. Juncker	*	*	*	*	*	*	*	10/24	8/24	11/26	15/32
A. Van der Bellen	*	*	*	*	*	*	*	*	5/10	6/14	9/15
P. Porošenko	*	*	*	*	*	*	3/14	8/43	7/48	6/44	8/54
F. - W. Steinmeier	*	*	*	*	*	*	*	*	*	4/12	7/13
J. Stoltenberg	*	*	*	*	*	*	*	7/13	4/12	5/12	7/17
A. Guterres	*	*	*	*	*	*	*	*	*	4/13	6/14
Si Tin-pching	*	*	*	*	*	*	*	*	4/23	3/31	6/30
B. al-Assad	*	*	*	*	*	0/19	4/19	7/45	7/34	6/43	5/41
R. T. Erdogan	*	*	*	*	*	*	*	1/25	2/38	2/39	5/43
Kim Čong-un	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	3/66
S. A. Chameneí	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	2/24

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nezná“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Zhruba třetina českých občanů důvěřuje maďarskému premiérovi Viktoru Orbánovi (34 %, 24 % mu nedůvěřuje), britské premiérce Therese Mayové (32 %, 35 % jí nedůvěřuje) a francouzskému prezidentovi Emmanuelu Macronovi (31 %, 43 % mu nedůvěřuje), přičemž však pouze u V. Orbána podíl důvěry převažoval nad podílem nedůvěry, u T. Mayové byly při mírném převisu nedůvěry oba podíly statisticky vyrovnané a u E. Macrona nedůvěra významně převážila nad důvěrou. M. Zeman, A. Kiska, V. Orbán a na ještě o něco nižší úrovni vyjadřované důvěry i slovenský premiér Peter Pellegrini (23 % dotázaných mu důvěřuje, 18 % nedůvěřuje) a rakouský kancléř Sebastian Kurz (19 % dotázaných mu důvěřuje, 16 % nedůvěřuje) jsou tak jedinými politiky, u kterých důvěra převýšila podíl vyjádřené nedůvěry, přičemž v případě S. Kurze se daný rozdíl pohyboval na samé hranici statistické významnosti. Kromě nich pak ještě u polského prezidenta Andrzeje Dudy (shodně 20 % důvěřuje i nedůvěřuje) a již zmíněné britské premiérky

² V září 2006 A. Merkelové důvěřovalo 39 % dotázaných a 14 % jí nedůvěřovalo.

³ V roce 2004 v květnu V. Putinovi důvěřovalo 26 % dotázaných a 47 % mu nedůvěřovalo, v listopadu téhož roku mu důvěřovalo 22 % respondentů, 58 % mu nedůvěřovalo, v září 2006 mu důvěřovalo 23 % dotázaných a 55 % mu nedůvěřovalo.

T. Mayové byly podíly důvěry a nedůvěry statisticky vyrovnané. U ostatních včetně již jmenovaného E. Macrona nedůvěra vždy významně převážila nad důvěrou.

Zhruba pětina dotázaných při velké, řádově dvoutřetinové, nedůvěře pak vyjadřuje důvěru německé kancléřce Angele Merkelové (21 %, 70 % nedůvěřujících), americkému prezidentovi Donaldu Trumpovi (20 %, 68 % nedůvěřujících) a ruskému prezidentovi Vladimiru Putinovi (19 %, 67 % nedůvěřujících). Právě u této trojice politiků Merkelová, Trump a Putin se ještě spolu se severokorejským vůdcem Kim Čong-unem (3 % důvěřujících, 66 % nedůvěřujících) zároveň objevily výrazně nejvyšší podíly nedůvěry na úrovni okolo či mírně nad hladinou dvou třetin, k nimž se s nadpoloviční většinou nedůvěřujících s odstupem blížil už pouze ukrajinský prezident Petro Porošenko (8 % mu důvěřuje, 54 % mu nedůvěřuje), který je z hlediska negativního rozdílu mezi důvěrou a nedůvěrou na tom podobně jako A. Merkelová, D. Trump či V. Putin. Srovnatelné podíly důvěry jako uvedená trojice při mnohem nižší úrovni vyjadřované nedůvěry byly zaznamenány v případě již zmiňovaných premiérů Slovenska P. Pellegriniho a Rakouska S. Kurze a polského prezidenta A. Dudy. K jedné pětině důvěřujících při poněkud vyšším, čtvrtinovém podílu nedůvěry se přiblížil ještě i izraelský premiér Benjamin Netanjahu (18 %, 25 % mu nedůvěřuje). Více než desetinu důvěřujících šetření zaznamenalo také v případě předsedy Evropské komise Jean-Clauda Junckera (15 % k 32 % nedůvěřujících). U ostatních zkoumaných představitelů pak už podíly důvěřujících netvoří ani jednu desetinu při značně rozdílných a vždy významně vyšších podílech nedůvěry. K nim patří rakouský prezident Alexander Van der Bellen (9 % k 15 %), ukrajinský prezident Petro Porošenko (8 % k 54 %), německý prezident Frank-Walter Steinmeier (7 % k 13 %), generální tajemník NATO Jens Stoltenberg (7 % k 17 %), generální tajemník OSN Antonio Guterres (6 % k 14 %), čínský prezident Si Tin-pching (6 % k 30 %), syrský prezident Bašár al-Assad (5 % k 41 %), turecký prezident Recep Tayyip Erdogan (5 % k 43 %), severokorejský vůdce Kim Čong-un, u kterého se objevuje ze všech zkoumaných představitelů nejvyšší negativní rozdíl mezi důvěrou a nedůvěrou (3 % k 66 %), a nejvyšší iránský duchovní vůdce (rahbar) ajatolláh Sajjid Alí Chameneí (2 % k 24 %).

V časovém srovnání, které nabízí tabulka 2, můžeme vidět oproti minulému šetření z dubna 2018 vzestup důvěry či pokles nedůvěry v případě P. Pellegriniho (+ 15 procentních bodů u důvěry), A. Kisky (+ 11 procentních bodů u důvěry, - 5 procentních bodů u nedůvěry), V. Orbána (+ 9 procentních bodů u důvěry), A. Dudy (+ 9 procentních bodů u důvěry), B. Netanjahua (+ 5 procentních bodů u důvěry) a rovněž M. Zemana (- 4 procentní body u podílu nedůvěry). Významný posun v opačném směru se objevil v případě P. Porošenka, u kterého se podíl nedůvěřujících zvýšil o 10 procentních bodů, mírně stoupla nedůvěra také v případě J. Stoltenberga (+ 5 procentních bodů) a R. T. Erdogana (+ 4 procentní body). Specifická situace se pak vyskytla ve spojení s některými politiky, u kterých byl zaznamenán souběžně vzestup na straně důvěry i nedůvěry. Týkalo se to T. Mayové (+ 7 procentních bodů u důvěry, + 4 procentní body u nedůvěry), u níž tak v menší míře pokračoval trend z předchozího výzkumu, a dále pak E. Macrona (+ 5 procentních bodů u důvěry, + 8 procentních bodů u nedůvěry), S. Kurze (+ 11 procentních bodů u důvěry, + 5 procentních bodů u nedůvěry) a J.- C. Junckera (+ 4 procentní body u důvěry, + 6 procentních bodů u nedůvěry).

Podrobnější analýza ukázala, že muži častěji nedůvěřují B. al-Assadovi, R. T. Erdoganovi, J.- C. Junckerovi, Kim Čong-unovi, B. Netanjahuovi, P. Porošenkovi, Si Tin-pchingovi a J. Stoltenbergovi. Naopak důvěru ve zvýšené míře vyjadřují V. Orbánovi, P. Pellegrinimu a D. Trumpovi. Ženy ve většině případů častěji uváděly odpověď „neznám“.

Rozdíly z hlediska věku jdou vesměs na vrub podílu odpovědí „nezná“, který je ve většině případů výrazně vyšší u mladých lidí ve věku do 30 let. Kromě toho lidé ve věku od 60 let výše častěji důvěřují M. Zemanovi, mladí lidé ve věku do 30 let mu naopak důvěřují méně a více důvěřují D. Trumpovi.

Také v případě vzdělání je podíl odpovědí „nezná“, který se vesměs výrazně snižuje s rostoucím stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání, rozhodujícím faktorem z hlediska výskytu jiných významných rozdílů. Jinak lze ovšem vidět s rostoucím vzděláním vzestup nedůvěry u B. al-Assada, R. T. Erdogana, A. Guterrese, S. A. Chameneího, Kim Čong-una, V. Orbána, P. Porošenka a Si Tin-Pchinga, rostoucí důvěru u A. Kisky, S. Kurze, E. Macrona či A. Merkelové a vzestupy podílů důvěry při souběžném nárůstu nedůvěry u A. Van der Bellena, A. Dudy, J.- C. Junckera, P. Pellegriniho, F.- W. Steinmeiera, B. Netanjahua či J. Stoltenberga.

Z hlediska politické orientace vyjádřené sebezařazením na pravolevé škále pravicově orientovaní voliči méně důvěřují nebo více nedůvěřují B. al-Assadovi, R. T. Erdoganovi, Kim Čong-unovi, V. Orbánovi, V. Putinovi, Si Tin-pchingovi a M. Zemanovi, naopak více důvěřují nebo méně nedůvěřují A. Dudovi, J.- C. Junckerovi, A. Kiskovi, E. Macronovi, T. Mayové, P. Pellegrinimu, J.-W. Steinmeierovi a J. Stoltenbergovi. V případě A. Van der Bellena a A. Guterrese se u

pravice orientovaných respondentů objevuje souběžně vyšší podíl důvěřujících i nedůvěřujících. Ti, kdo se řadí na leviči, častěji vyjadřují nedůvěru E. Macronovi, relativně vyšší podíl důvěry u nich má V. Orbán, V. Putin a M. Zeman.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v18-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. - 13. 12. 2018</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1078</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>225</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PI.2m</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm190211</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>11. února 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |